

A. Leviticus, Parshat Kedoshim Ch. 19

- א וידבר יהוה, אל-משה
לאמר.
- ב דבר אל-כל-עדת בני-
ישראל, ואמרת אליהם--
קדשים תהיו: כי קדוש, אני
יהוה אלהיכם.
- ג איש אמו ואביו תיראו, ואת-
שבתתי תשמרו: אני, יהוה
אלהיכם.
- ד אל-תפנו, אל-האילים,
ואלהי מסכה, לא תעשו לکم:
אני, יהוה אלהיכם.
- ה וכי תזבח זבח שלמים,
ליהוה--לרצונכם, תזבחהו.
- ו ביום זבחכם יאכל,
וממחרת; והנותר עד-יום
השלישי, באש ישרף.
- ז ואם האכל יאכל, ביום
השלישי--פגול הוא, לא
ירצה.
- ח ואכליו עונו ישא, כי-את-
קדש יהוה חלל; ונקרתה
הנפש ההוא, מעמיה.
- ט ובקצרכם את-קציר ארצכם,
לא תכלה פאת שדך לקצר;
ולקט קצירך, לא תלקט.
- י וכרמך לא תעולל, וכרמך
פרימך לא תלקט: לעני ולגר
תעזב אתם, אני יהוה
אלהיכם.
- יא לא, תגנבו; ולא-תכחשו
ולא-תשקרו, איש בעמיתו.
- יב ולא-תשבועו בשמי, לשקר:
וחללת את-שם אלהיך, אני
יהוה.
- יג לא-תעשק את-רעהך, ולא
תגזל; לא-תלין פעלת שכיר,
אתך--עד-בקר.
- יד לא-תקלל חרש--ולפני עור,
לא תתן מכשל; ויראת
מאלהיך, אני יהוה.
- טו לא-תעשו עול, במשפט--
לא-תשא פני-דל, ולא תהדר
פני גדול: בצדק, תשפט
עמיתך.
- טז לא-תלך רכיל בעמיה, לא
תעמד על-דם רעהך: אני,
יהוה.
- 1 And the LORD spoke unto Moses, saying:
- 2 Speak unto all the congregation of the children of Israel, and say unto them: Ye shall be holy; for I the LORD your God am holy.
- 3 Ye shall fear every man his mother, and his father, and ye shall keep My sabbaths: I am the LORD your God.
- 4 Turn ye not unto the idols, nor make to yourselves molten gods: I am the LORD your God.
- 5 And when ye offer a sacrifice of peace-offerings unto the LORD, ye shall offer it that ye may be accepted.
- 6 It shall be eaten the same day ye offer it, and on the morrow; and if aught remain until the third day, it shall be burnt with fire.
- 7 And if it be eaten at all on the third day, it is a vile thing; it shall not be accepted.
- 8 But every one that eateth it shall bear his iniquity, because he hath profaned the holy thing of the LORD; and that soul shall be cut off from his people.
- 9 And when ye reap the harvest of your land, thou shalt not wholly reap the corner of thy field, neither shalt thou gather the gleanings of thy harvest.
- 10 And thou shalt not glean thy vineyard, neither shalt thou gather the fallen fruit of thy vineyard; thou shalt leave them for the poor and for the stranger: I am the LORD your God.
- 11 Ye shall not steal; neither shall ye deal falsely, nor lie one to another.
- 12 And ye shall not swear by My name falsely, so that thou profane the name of thy God: I am the LORD.
- 13 Thou shalt not oppress thy neighbour, nor rob him; the wages of a hired servant shall not abide with thee all night until the morning.
- 14 Thou shalt not curse the deaf, nor put a stumbling-block before the blind, but thou shalt fear thy God: I am the LORD.
- 15 Ye shall do no unrighteousness in judgment; thou shalt not respect the person of the poor, nor favour the person of the mighty; but in righteousness shalt thou judge thy neighbour.
- 16 Thou shalt not go up and down as a talebearer among thy people; neither shalt thou stand idly by the blood of thy neighbour: I am the LORD.

יז לא-תשנא את-אחיק,
בלבבך; הוכח תוכיח את-
עמיתך, ולא-תשא עליו
נטא.

17 Thou shalt not hate thy brother in thy heart; thou shalt surely rebuke thy neighbour, and not bear sin because of him.

Transliteration: Lo TiSNa ET ACHiKHa BiL VaVeKHa, HoKHeiACH ToKHiACH ET 'AMiTeKHa, VeLo TiSa 'ALaV CHeiT.

יח לא-תקם ולא-תטר את-בני
עמך, ואהבת לרעך כמוך:
אני, יהוה.

18 Thou shalt not take vengeance, nor bear any grudge against the children of thy people, but thou shalt love thy neighbour as thyself: I am the LORD.

- **King James Bible:** Thou shalt not hate thy brother in thine heart: thou shalt in any wise rebuke thy neighbour, and not suffer sin upon him.
- **ArtScroll:** You shall not hate your brother in your heart; you shall reprove your fellow and do not bear a sin because of him.
- **The Living Torah, Kaplan:** Do not hate your brother in your heart. You must admonish your neighbor, and not bear sin because of him.
- **Jewish Publication Society:** You shall not hate your kinsfolk in your heart. Reprove your kinsman but incur no guilt because of him.
- **Fox Translation:** You are not to hate your brother in your heart; rebuke, yes, rebuke your fellow, that you not bear sin because of him!
- **Literal Translation, RDL:**
Do not hate thy brother in thy heart;
Rebuke Rebuke the one close to you
and/but do not bear/cast because of/upon him sin.

B1. Babylonian Talmud, Tractate Beitzah 30a

לאביי תנן אין מטפחין ואין מספקין ואין מרקדין והאידנא דקא חזינן דעבדן הכי ולא אמרינן להו ולא מידי אמר ליה ולטעמך הא דאמר <רבא> [רבה] לא ליתבי איניש אפומא דלחיא דלמא מגנדר ליה חפץ ואתי לאתויי <ד' אמות ברה"ר> והא הני נשי דשקלן חצבייהו ואזלן ויתבן אפומא דמבואה ולא אמרינן להו ולא מידי אלא הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין הכא נמי הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין והני מילי בדרבנן אבל בדאורייתא לא ולא היא לא שנה בדאורייתא ולא שנה בדרבנן לא אמרינן להו ולא מידי דהא תוספת יום הכפורים דאורייתא הוא ואכלי ושתו עד שחשכה ולא אמרינן להו ולא מידי:

Raba son of R. Hanin said to Abaye: We have learnt: You may not clap the hands or slap the thighs or dance; and yet we indeed see that [people] do this and we do not take them to task! – He replied to him: And according to your opinion, that which Rabbah said: A man may not sit down at the entrance of the lehi lest an object should roll away and he come to carry it [four cubits in a public thoroughfare]; yet there are these women who take their water jugs and go and sit at the entrance of an alley and we do not say anything to them! But let Israel [go their way]: it is better that they should err in ignorance than presumptuously; here also [I say], Let Israel go their way: it is better that they should err in ignorance than presumptuously. This, however, applies only to a Rabbinical [prohibition] but not to a Biblical [prohibition]. But it is not so; whether it [the prohibition] is Biblical or Rabbinical we do not tell them anything; for the additional time to the Day of Atonement is a Biblical injunction, yet people eat and drink until dusk and we do not say anything to them.

B2. The Rosh (Rabbeinu Asher b. Jehiel, 1250-1326, Germany & Spain)

... דהא תוספת עינוי דיום הכפורים מדאורייתא וחזינן להו דקאכלי ושתי עד חשיכה ולא אמרינן להו ולא מידי. כתב בעל העיטור דווקא במידי דאתי מדרשא כגון תוספת עינוי דיוה"כ, אבל במידי דכתיבא באורייתא בהדיא מחינן בהו וענשין להו עד דפרשי.

B3. The RaN (Rabbeinu Nissim, 1320-1380, Girona, Catalonia)

... ולי נראה כיון שצותה תורה תוספת צריך להוסיף מחול על הקדוש איזה זמן מן הזמן שהוא נזהר בו מן הספק שאם לא כן לא היה צריך להזהיר על תוספת וזה על דעת מי דסובר דמאי דאמרינן דספיקא דאורייתא לחומרא מדאורייתא היא.

C1. Babylonian Talmud, Tractate Shabbat 54b-55a

MISHNA

אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו ולא בזוג אף על פי שהוא פקוק ולא בסולם שבצוארו ולא ברצועה שברגלו ואין התרנגולים יוצאין בחוטין ולא ברצועה שברגליהם ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת האליה שלהן ואין הרחלים יוצאות חנונות ואין העגל יוצא בגימון ולא פרה בעור הקופר ולא ברצועה שבין קרניה פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים:

An ass may not go out with a cushion, when it is not tied to it, or with a bell, even if it is plugged, or with a ladder [-shaped yoke] around its neck, or with a thong around its foot. Fowls may not go out with ribbons, or with a strap on their legs; rams may not go out protected [*hanunoth*], or a calf with a gimon, or a cow with the skin of a hedgehog, or with the strap between in horns. R. Eleazar b. Azariah's cow used to go out with a thong between horns, [but] not with the consent of the rabbis.

GEMARA

...
פרתו של רבי אלעזר בן עזריה: וחדא פרה הויה ליה והא אמר רב ואמרי לה אמר רב יהודה אמר רב תריסר אלפי עגלי הוה מעשר רבי אלעזר בן עזריה מעדריה כל שתא ושתא תנא לא שלו היתה אלא של שכינתו היתה ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו

...
R. Eleazar b. Azariah's cow: Did he have [but] one cow? Surely Rab- others state, Rab Judah in Rab's name- said: The tithe of R. Eleazar b. Azariah's flocks amounted to thirteen calves annually? – it was taught: This was not his, but a female neighbor of his; yet since he did not protest it, it was designated his.

רב ורבי חנינא ור' יוחנן ורב חביבא מתנו בכוליה דסדר מועד כל כי האי זוגא חלופי רבי יוחנן ומעייל רבי יונתן כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו באנשי עירו נתפס על אנשי עירו בכל העולם כולו נתפס על כל העולם כולו אמר רב פפא והני דבי ריש גלותא נתפסו על כולי עלמא כי הא דאמר רבי חנינא מאי דכתיב (ישעיהו ג) 'ה' במשפט יבא עם זקני עמו ושריו אם שרים חטאו זקנים מה חטאו אלא אימא על זקנים שלא מיחו בשרים

Rab and R. Hanina, R. Johanan and R. Habiba taught [the following] (in the whole of the Order of Mo'ed whenever this pair occur some substitute R. Jonathan for R. Johanan) Whoever can forbid his household [to commit a sin] but does not, is seized for [the sins of] his household; [if he can forbid] his fellow citizens, he is seized for [the sins of] his fellow citizens; if the whole world, he is seized for [the sins of] the whole world. R. Papa observed, And the members of the Resh Galutha's [household] are seized for the whole world. Even as R. Hanina said, Why is it written, "The Lord will enter into judgment with the elders of his people, and the princes thereof." (Is. 3:14) if the Princes sinned, how did the elders sin? But say, [He will bring punishment] upon the elders because they do not forbid the princes.

רב יהודה הוה יתיב קמיה
דשמואל אתאי ההיא איתתא
קא צווחה קמיה ולא הוה משגח
בה א"ל לא סבר ליה מר (משלי
כא) אוטם אזנו מזעקת דל גם
הוא יקרא ולא יענה א"ל שינא
רישך בקירי רישא דרישך
בחמימי הא יתיב מר עוקבא אב
ב"ד דכתיב (ירמיהו כא) בית
דוד כה אמר ה' דינו לבקר
משפט והצילו גזול מיד עושק פן
תצא כאש חמתי ובערה ואין
מכבה מפני רוע מעלליהם וגו'

א"ל ר' זירא לר' סימון לוכחניהו
מר להני דבי ריש גלותא א"ל לא
מקבלי מינאי א"ל אע"ג דלא
מקבלי לוכחניהו מר דא"ר אחא
בר' חנינא מעולם לא יצתה מדה
טובה מפי הקב"ה וחזר בה
לרעה חוץ מדבר זה דכתיב
(יחזקאל ט) ויאמר ה' אליו עבור
בתוך העיר בתוך ירושלים
והתוית תיו על מצחות האנשים
הנאנחים והנאנקים על כל
התועבות הנעשות בתוכה וגו'
א"ל הקב"ה לגבריאל לך ורשום
על מצחן של צדיקים תיו של דיו
שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה
ועל מצחם של רשעים תיו של
דם כדי שישלטו בהן מלאכי
חבלה

אמרה מדת הדין לפני הקב"ה
רבש"ע מה נשתנו אלו מאלו
אמר לה הללו צדיקים גמורים
והללו רשעים גמורים אמרה
לפניו רבש"ע היה בידם למחות
ולא מיחו אמר לה גלוי וידוע
לפני שאם מיחו בהם לא יקבלו
מהם >אמרה< [אמרה] לפניו
רבש"ע אם לפניך גלוי להם מי
גלוי

Rab Judah was sitting before Samuel [when] a woman
came and cried before him, but he ignored her. Said he
to him, Does not the Master agree [that] 'whoso
stoppeth his ears at the cry of the poor, he also shall
cry, but not be heard'? (Prov. 21:13) 'O keen scholar!'
he replied, 'Your superior [will be punished] with cold
[water], but your superior's superior [will be punished]
with hot. Surely Mar Ukba, the Ab-Beth din is sitting!'
For it is written, "O house of David, thus saith the Lord,
Execute judgment in the morning, and deliver the
spoiled out of the hand of the oppressor, lest my fury go
forth like fire, and burn that none can quench it,
because of the evil of your doing, etc." (Jer. 21:12)

R. Zera said to R. Simeon, Let the Master rebuke the
members of the Resh Galutha's suite. They will not
accept it from me, was his reply. Though they will not
accept it, returned he, yet you should rebuke them. For
R. Aha b. R. Hanina said: Never did a favorable word
go forth from the mouth of the Holy One, blessed be He,
of which He retracted for evil, save the following, where
it is written, "And the Lord said unto him, Go through the
midst of the city, through the midst of Jerusalem, and
set a mark [tav] upon the foreheads of the men that sigh
and that cry for all the abominations that be done in the
midst thereof, etc." (Ez. 9:4). The Holy One, blessed be
He, said to Gabriel, Go and set a tav of ink upon the
foreheads of the righteous, that the destroying angels
may have no power over them; and a tav of blood upon
the foreheads of the wicked, that the destroying angels
may have power over them.

Said the Attribute of Justice before the Holy One,
blessed be He, 'Sovereign of the Universe! Wherein are
these different from those?' 'Those are completely
righteous men, while these are completely wicked,'
replied He. 'Sovereign of the Universe!' it continued,
'they had the power to protest but did not.' 'It was fully
known to them that had they protested they would not
have heeded them.' 'Sovereign of the Universe!' said
he, 'If it was revealed to Thee, was it revealed to them?'

C2. Rashi (R' Shlomo Yitzchaki, 1040-1105, France)

בכל העולם כולו - בכל ישראל כגון מלך ונשיא שאפשר לו למחות שיראין מפניו ומקיימין דבריו.

D. Tosafot on Shabbat 55a

ואף על גב דלא מקבל לוכחניהו
מר - היינו היכא דספק אי
מקבלי כדאמר בסמוך לפנייהם
מי גלוי אבל היכא דודאי לא
מקבל הנח להם מוטב שיהו
שוגגין ואל יהיו מזידיין...

Though they will not accept it, yet you should rebuke them. – This is when there is a doubt as to whether or not rebuke will be received. As it says "was it revealed to them?" But in this case, they surely will not accept it, thus we say "let them be; it is better that they should err in ignorance than presumptuously. (trans. rdl)

E. Talmud Bavli Arakhin 16b

תנו רבנן (ויקרא יט) לא תשנא את אחיך בלבבך יכול לא יכנו לא יסטרנו ולא יקלקלנו ת"ל בלבבך שנאה שבלב הכתוב מדבר מנין לרואה בחבירו דבר מגונה שחייב להוכיחו שנאמר (ויקרא יט) הוכח תוכיח הוכיחו ולא קבל מנין שיחזור ויוכיחו תלמוד לומר תוכיח מכל מקום יכול אפי' משתנים פניו ת"ל לא תשא עליו חטא

Our Rabbis taught: "Thou shalt not hate thy brother in thy heart." (Lev. 19:17) One might have believed one may only not smite him, slap him, curse him, therefore the text states: 'In thy heart'; Scripture speaks of 'hatred in the heart'. Whence do we know that if a man sees something unseemly in his neighbor, he is obliged to reprove him? Because it said: "Thou shalt surely rebuke." If he rebuked him and he did not accept it, whence do we know that he must rebuke him again? The text states: 'surely rebuke' all ways. One might assume [this to be obligatory] even though his face blanched, therefore the text states: 'Thou shalt not bear sin because of him' (ib.).

תניא א"ר טרפון <תמיהני> [תמה] אני אם יש בדור הזה שמקבל תוכחה אם אמר לו טול קיסם מבין עיניך אמר לו טול קורה מבין עיניך אמר רבי אלעזר בן עזריה תמיהני אם יש בדור הזה שיודע להוכיח ואמר רבי יוחנן בן נורי מעיד אני עלי שמים וארץ שהרבה פעמים לקה עקיבא על ידי שהייתי קובל עליו לפני רבן <שמעון ברבי> [גמליאל] וכל שכן שהוספתי בו אהבה לקיים מה שנאמר (משלי ט) אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך

It was taught [in a Baraita]: R. Tarfon said, I wonder whether there is any one this generation who accepts reproof, for if one says to him: Remove the mote from between your eyes, he would answer: Remove the beam from between your eyes! R. Eleazar b. Azariah said: I wonder if there is one in this generation who knows how to reprove! R. Johanan b. Nuri said: I call heaven and earth to witness for myself that often was Akiba punished through me because I used to complain against him before our Rabban, Gamliel Beribbi, and all the more he showered love upon me, to make true what has been said: Reprove not a scorner, lest he hate thee; reprove a wise man, and he will love thee (Prov. 9:8).

F. Sifra, Parashat Kedoshim, Ch. 4

אמר רבי טרפון העבודה אם יש בדור זה יכול להוכיח. אראב"ע העבודה אם יש בדור הזה יכול לקבל תוכחה. אמר רבי עקיבא עבודה אם יש בדור הזה יודע היאך מוכיחים

R. Tarfon said: By the Temple Service (I deny) that there is anyone in this generation who is able to rebuke. R. Eleazar ben Azariah said: By the Temple Service (I deny) that there is anyone in this generation who is able to receive rebuke. R. Akiva said: By the Temple Service (I deny) that there is anyone in this generation who knows how to rebuke. (trans. rdl)

G1. Talmud Bavli Arakhin 16b continued

בעא מיניה רבי יהודה בריה דר' שמעון תוכחה לשמה וענוה שלא לשמה הי מינייהו עדיפא אמר ליה ולא מודית דענוה לשמה עדיפא דאמר מר ענוה גדולה מכולם שלא לשמה נמי עדיפא דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אע"פ שלא לשמה שמתוך שלא

R. Judah son of R. Simeon b. Pazzi asked of R. Simeon b. Pazzi: What is preferable: reproof with honest purpose or false modesty? — He answered: Won't you agree that true modesty is better, for a Master said: Modesty is the greatest of them all? Thus also is false modesty preferable. For Rab Judah said in the name of Rab: By all means let a man engage in the study of the Torah and in good deeds, even if not for their own sake, because through the work for an ulterior purpose he will arrive at

לשמה בא לשמה היכי דמי
תוכחה לשמה ועונה שלא
לשמה כי הא דרב הונא וחייא
בר רב הווי יתבי קמיה
דשמואל אמר ליה חייא בר
רב חזי מר דקא מצער לי
קביל עליה דתו לא מצער ליה
בטר דנפיק אמר ליה הכי
והכי קא עביד אמר ליה אמאי
לא אמרת ליה באנפיה אמר
ליה חס לי דליכסוף זרעיה
דרב על ידי עד היכן תוכחה
רב אמר עד הכאה ושמואל
אמר עד קללה ורבי יוחנן
אמר עד נזיפה כתנאי רבי
אליעזר אומר עד הכאה רבי
יהושע אומר עד קללה בן
עזאי אומר עד נזיפה אמר רב
נחמן בר יצחק ושלשתן
מקרא אחד דרשו (שמואל א
כ) ויחר אף שאול ביהונתן
ויאמר לו בן נעות המרדות
וכתיב (שמואל א כ) ויטל
שאול את החנית עליו להכותו
למאן דאמר עד הכאה דכתיב
להכותו ולמאן דאמר עד
קללה דכתיב (שמואל א כ)
לבשתך ולבושת ערות אמך
ולמאן דאמר עד נזיפה
דכתיב ויחר אף שאול ולמ"ד
נזיפה הכתיב הכאה וקללה
שאני התם דאגב חביבותא
יתירא דהוה ביה ליהונתן
בדוד מסר נפשיה טפי

the stage of doing [good] for its own sake. What is honest reproof and what is false modesty? — For instance the case of R. Huna and Hiyya b. Rab who were sitting before Samuel, when Hiyya b. Rab said: Sir, look how he is vexing me greatly. He [R. Huna] undertook not to vex him anymore. After he [the former] left, he [R. Huna] said: He did this and that [unseemly] thing. Whereupon Samuel said: Why did you not tell him that to his face? He replied: Forbid that the seed of Rab should be put to shame through me! How far shall reproof be administered? Rab said: Until he [the reprover] be beaten. Samuel said: Until he be cursed. R. Johanan said: Until he be rebuked. This is a point at issue between Tannaim. R. Eliezer said: Until he be beaten. R. Joshua said: Until he be cursed. Ben 'Azzai said: Until he be rebuked. Said R. Nahman b. Isaac: All the three expounded one Scriptural verse; [It is written:] Then Saul's anger was kindled against Jonathan and he said unto him: Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness? And it is written: And Saul cast his spear at him to smite him. The one who said [above] 'Until he be beaten' [said so] because it is written: 'to smite him'; the other who said: 'Until he be cursed' [said so] because it is written: 'to thine own shame and to the shame of thy mother's nakedness'; the other, who said: 'Until he be rebuked' [said so] because it is written: 'Then Saul's anger was kindled'. But according to him who says: 'Until he be shouted at', does not Scripture mention 'beating' and 'cursing'? — That was different, because for his great love of David, Jonathan risked his life even further.

G2. Meor HaGola 'Akhin 16b (Rabbeinu Gershom, 960-1040, Germany)

אפילו פניו משתנים: של מתוכח כגון שמוכחו בפני רבים. לתשא עליו חטא: שלא תביישנו. אם יש בדור הזה מי שיכול להוכיח: כלומר שאפילו הטובים מקלקלין מעשיהן ואינן יכולין להוכיח אחרים שאם יאמר לחברו טול קיסם מבין שיניך יכול להשיבו טול קורה מבין עיניך. שיועד להוכיח: כגון שלא יהו פניו של מתוכח משתנים.

H. Tosafot Arakhin 16b

ענוה שלא לשמה: שעושה עצמו עניו ואינו רוצה להוכיחו. ואותה ענוה לא לשם שמים היא אלא שלא ישאנו. וי"מ "ענוה שלא לשמה" פירוש משום גאווה או שיאמרו אדם עניו הוא, ומשפיל עצמו ושותק בחירופו ועלבונו. ולא לשם שמים אלא לקנות שם. אבל בקונטרס שפירש "ענוה שלא לשמה" שמונע תוכחה מן הצריכים, לא ישר אלי דהוה רשע גמור.

I. Maimonides, Mishneh Torah, Sefer Madda, § Deot Chapter 6

ו. כשיחטא איש לאיש לא ישטמנו וישתוק כמו שנאמר ברשעים ולא דבר אבשלום את אמנון מאומה למרע ועד

6. When one person wrongs another, the latter should not remain silent and despise him as [II Samuel 13:22] states concerning the wicked: "And Avshalom did not speak to Amnon neither good, nor bad for Avshalom hated

טוב כי שנה אבשלום את אמנון אלא מצוה עליו להודיע ולומר לו למה עשית לי כך וכך ולמה חטאת לי בדבר פלוני שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך ואם חזר ובקש ממנו למחול לו צריך למחול ולא יהא המוחל אכזרי שנאמר ויתפלל אברהם אל האלהים:

ז. הרואה חבירו שחטא או שהלך בדרך לא טובה מצוה להחזירו למוטב ולהודיעו שהוא חוטא על עצמו במעשי הרעים שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך המוכיח את חבירו בין בדברים שבינו לבין בין בדברים שבינו לבין המקום צריך להוכיחו בינו לבין עצמו וידבר לו בנחת ובלשון רכה ויודיעו שאינו אומר לו אלא לטובתו להביאו לחיי העולם הבא אם קיבל ממנו מוטב ואם לאו יוכיחנו פעם שניה ושלישית וכן תמיד חייב אדם להוכיחו עד שיכהו החוטא ויאמר לו איני שומע וכל שאפשר בידו למחות ואינו מוחה הוא נתפש בעון אלו כיון שאפשר לו למחות בהם:

ח. המוכיח את חבירו תחלה לא ידבר לו קשות עד שיכלימו שנאמר ולא תשא עליו חטא כך אמרו חכמים יכול אתה מוכיחו ופניו משתנות ת"ל ולא תשא עליו חטא מכאן שאסור לאדם להכלים את ישראל וכל שכן ברבים אף על פי שהמכלים את חבירו אינו לוקה עליו עון גדול הוא כך אמרו חכמים המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא לפיכך צריך אדם להזהר שלא לבייש חבירו ברבים בין קטן בין גדול ולא יקרא לו בשם שהוא בוש ממנו ולא יספר לפניו דבר שהוא בוש ממנו במה דברים אמורים בדברים שבין אדם לחבירו אבל בדברי שמים אם לא חזר בו בסתר מכלימין אותו ברבים ומפרסמים חטאו ומחרפים אותו בפניו ומבזין ומקללין אותו עד שיחזור למוטב כמו שעשו כל הנביאים בישראל:

Amnon." Rather, he is commanded to make the matter known and ask him: "Why did you do this to me?", "Why did you wrong me regarding that matter?" as [Leviticus 19:17] states: "You shall surely admonish your colleague." If, afterwards, [the person who committed the wrong] asks [his colleague] to forgive him, he must do so. A person should not be cruel when forgiving [as implied by Genesis 20:17]: "And Abraham prayed to God..."

7. It is a mitzvah for a person who sees that his fellow Jew has sinned or is following an improper path [to attempt] to correct his behavior and to inform him that he is causing himself a loss by his evil deeds as [Leviticus 19:17] states: "You shall surely admonish your colleague." A person who rebukes a colleague - whether because of a [wrong committed] against him or because of a matter between his colleague and God - should rebuke him privately. He should speak to him patiently and gently, informing him that he is only making these statements for his colleague's own welfare, to allow him to merit the life of the world to come. If he accepts [the rebuke], it is good; if not, he should rebuke him a second and third time. Indeed, one is obligated to rebuke a colleague who does wrong until the latter strikes him and tells him: "I will not listen." Whoever has the possibility of rebuking [sinners] and fails to do so is considered responsible for that sin, for he had the opportunity to rebuke the [sinners].

8. At first, a person who admonishes a colleague should not speak to him harshly until he becomes humiliated as [Leviticus 19:17] states: "[You should]... not bear a sin because of him." This is what our Sages said: Should you rebuke him to the point that his face changes [color]? The Torah states: "[You should]... not bear a sin because of him." From this, [we learn that] it is forbidden for a person to humiliate a [fellow] Jew. How much more so [is it forbidden to humiliate him] in public. Even though a person who humiliates a colleague is not [liable for] lashes on account of him, it is a great sin. Our Sages said: "A person who shames a colleague in public does not have a share in the world to come." Therefore, a person should be careful not to shame a colleague - whether of great or lesser stature - in public, and not to call him a name which embarrasses him or to relate a matter that brings him shame in his presence. When does the above apply? In regard to matters between one man and another. However, in regard to spiritual matters, if [a transgressor] does not repent [after being admonished] in private, he may be humiliated in public and his sin may be publicized. He may be subjected to abuse, scorn, and curses until he repents, as was the practice of all the prophets of Israel.

J. Hagahot Maimoniyot (Rabbi Meir of Rothenburg, 1215–1305, Germany)

אפילו אם ספק בידו אם יקבלו דבריו צריך להוכיחו, כדמשמע בבמה בהמה (שבת נ"ה). אמנם, אם ודאי לו שלא יקבלו, נראה דפטור, כדאמרינן התם שאמרה מידת הדין לפני הקב"ה, אם לפניך גלוי לפניהם מי גלוי, משמע שאם היה גלוי להם לא היו נענשים. וכן משמע בתוספתא בפרק חזקת הבתים. וכן כתב בספר המצוות, דכתב וטוב לו לשתוק דהנח להן לישראל שיהיו שוגגין וכו'. ורא"מ כתב דמעונש פטור אבל מעשה דהוכח תוכיח לא איפטר. אבל הר"ם מקוצי כתב בההיא דהבא על יבמתו (ס"ה): כשם שחייב לומר דבר הנשמע, כך חייב שלא לומר דבר שאין נשמע, שנאמר אל תוכח לך פן ישנאך, עד כאן.

K. Sefat Emet (Rabbi Yehudah Aryeh Leib Alter, 1847-1905, Poland)

בפסוק הוכח תוכיח כתבו המפרשים, להיות המוכיח בכלל התוכחה, פירוש לידע שיש לו חלק בהחטא. כמ"ש ולא תשא עליו חטא, פירוש שלא להשליך כל החטא על החוטא רק להתערב עצמו ולשוב על זה, וממילא ירגיש גם חברו ויתעורר בתשובה.

L. Rabbi Menachim BenZion Sacks (1890-1985, Jerusalem)

Leviticus 19:17: "Do not hate thy brother in thy heart; rebuke rebuke (Hokheiach Tokheiach) thy kinsmen, and don't place upon him sin."
יז לא-תשנא אֶת-אָחִיךָ, בְּלִבְךָ;
הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת-עַמִּיתְךָ, וְלֹא-תִשָּׂא
עָלָיו חַטָּא.

The expression *Hokheiach* here does not mean *Tokheicha* – Rebuke; that is to hurl invectives and diatribes, slurs and insults against a transgressor. For not only, in this way, shall your words not be heard and not be at all effective, but the opposite will be the effect. They (the words) will distance him from true Torah. The true import of the mitzvah is *Hokhachah* - proof. One must prove and convince – with a pleasing explanation and in a truthful dialogue with the transgressor and one who "permits" [transgression] – the truth of the Torah and the rightness of its mitzvah...

Trans. rdl